

7. Dec. 1844

FACTS

Date:

7. Dec. 1844

Page number:

Dagbog B, side 128-133

TRANSCRIPTION

7 December

Da Lysten til at reise til Foraaret vedbliver lige stærk, og nu den Tid ikke er fjern da der maa gjøres Skridt i den Anledning, maa jeg være betænkt paa at møde den Mands Opposition, jeg meest kunde ønske stemt for mit Ønske. Jeg aner at Høyen¹ vil bekæmpe denne Reise saa kraftigt, at det kan muligt koste mig hans Venskab, og kommer •129• jeg saa bort, og kommer jeg saa tilbage ligesaa klog, som jeg reiste, ligesaa død, ligesaa halv, ligesaa uklar – var da ikke Reisen for dyrt betalt, om den kostede mig en af vore genialeste Mænds Interesse. Dog, blev han vred paa mig [overstreget: der-]fordi jeg ringeagtede hans Raad, da var det dog egentligt ubilligt, thi det ligger dog ikke i noget Menneskes Evne: at kunne forudsee det Indtryk, som en skønnere Natur, og en kraftigere Fortids Levninger af Kunstsager, ville gjøre. Det vil jeg søge at forestille ham og det vil han maaskee gaa ind paa, og det kan saaledes alligevel gaa af i Mindelighed. Skulde jeg af Svaghed opoffre mit kjæreste Ønske, fordi jeg manglede Mod til at trodse en eneste Mands Mening, selv om denne var den vægtigste. Jeg dirrer af Glæde ved Tanken om at bereise fremmede Lande; og jeg kan vel naae en saadan Glæde, der er andre, som ligger udenfor mine Grændser, lad mig dog nyde denne.

•130•

senere Nissen og Trolden

Disse to Væsener interessere mig vel begge, men i meget ulige Grad. Tidligere vare de eet for mig, thi begge have de røde Huer og graae Klæder, men efterhaanden som jeg betrager dem, seer jeg mere og mere Forskjellen. Nissen, der hører til Huse, Gaarde ja vel endog til Skibet giver sig tilkjende ved tusinde Spillopper, og har han end i gamle Dage bragt Velsignelse over Gaarden, hvor han var, saa er han dog nu langt mere sunken ned til, og frister ved Julegrød en kummerlig [overstreget: Existens] Tilværelse som Bajads. Han lever jo virkelig endnu paa en Tid, hvor alle disse herligere Skikkelser staa som sørgelige Spøgelser, og burde vel ved dette sit Liv netop interessere mig, men nei! thi det, hvad en Tid, der bryder Staven over Guder og Jetter, kan lystes ved at optage maa sikkert være den mindst poetiske Deel. Skulde nu Nogen finde en Modsigelse i den Mængde Tegninger jeg har gjort af saadanne Væsener, og netop anviist Bolig i Kakkellovnen, i Uhret, kort, i min Stue, •131• da vil han ved at see disse Ting let finde, at det bestandig er Bakketrolde og ikke Nisser, selv den, hvor det skulde være den sidste, som f Ex: hvor han fodrer Hesten, hvor han rider paa Studen o s v. – Bjergetøi, Høifolk, Bakketrolde – det er mine Venner, i dem [overstreget: el] seer jeg Kunsten repræsenteret, naar [overstreget: jeg] |man| tænker paa den Anseelse, hvori Smeden stod hos vore Fædre, Smeden, der forfærdigede de kostelige Vaaben og tillige de dyre Smykker. Trolde ere fødte Smede og længst tilbage i Hedenold see vi ogsaa ikke alene

[overstreget: Sværd] |Vaaben| som Tyrping og Mjølner, men ogsaa Kunstværker som Freias Brysing men og Sifs deilige Guldhaar udgaar fra deres Værksteder. Naar de ere Nordens Oldtids Kunstnere med Vølund iblandt dem som Thorvaldsens blandt os, da have de ogsaa Krav paa Kunstnernes Deeltagelse. Men ligesom Thorvaldsen stod saa høit, at man imod ham slet ikke kunde føle sig som Kunstner, saaledes blev heller aldrig Vølund den Skikkelse, der stod for mig i disse mine vaagne Drømme, men det •132• blev de smaa dagsky Tusindkunstnere, der mere lignede mig starblinde Ugle, hvis høie Mod og dristige Drømme nu engang ere stækkede. Det Forsagte, det Sky har for mig noget høist Tiltrækkende, jeg elsker det i Dyret og følger med Deeltagelse selv den arme Skruptudse til [overstreget: det] den mørke Hule, hvor den finder Fred. Det er ikke af nogen saa ædel Bevæggrund som Beskedenhed, nei, det er et vist Behag i det Middelmaadige, en indre Nødvendighed til at [see] Bommen slaaet ned et Stykke henne paa hvilken Vei, jeg saa end maatte vælge. Det er uden Bitterhed, thi jeg føler det som en Følge af Mangel paa Mod selv i Tanken, hvorved der altsaa aldrig kan blive Tale om Forurettelse, o!, naar det bare ikke maatte see ud som Lyst til at spille Martyr, Miskjendt, H C Andersen o s v af den Slags. Men jeg kom nok langt fra Texten: Smaatrolde, om hvilke jeg ikke vil sige mere, end at det forekommer mig som om det Onde, man tillægger dem bærer Spor af: at det er tillagt dem •133• af en from christelig Iver, men egentlig ikke som noget der var tilstæde som absolut Ondt allerede i Hedenold. Navnet: Trolde anvendes endelig ogsaa paa disse store Skrumler, der have slynget vældige Stene mod hinanden, mod Kirker |spiist Mennesker| og udrettet andre Voldsomheder en gros, om dem har jeg slet ikke talet og vil kun sige: at de behage mig ikke til daglig Omgang. – Sluttelig vil jeg kun bemærke, at jeg aldrig Gud være lovet! har været saa poetisk exalteret, at jeg har anseet det fornødent, at bilde mig selv ind: at jeg nærede en Slags Tro paa saadanne Væsener, ja vel end og havde seet dem ved en og anden Leilighed, nei, jeg hader alt af den Slags, og synes: at hvad vi af en Aande verden, om ikke nødes til at antage og tro, saa dog ømme os ved [at] forkaste, maa behandles med mere Værdighed, end som saa: at det kan tjene til behageligt Skjømt, halvt alvorligt og halvt spøgende, i hvilket som helst Selskab, det skal være.

¹ Kunsthistoriker N.L. Høyen (1798-1870).

er bristet og kjerttet kommer til No,
være imod mig, men har en Dømmes,
sæd med Liden af Alvidenhed og Retfærdig-
hed er ~~M~~ Mildhed og Naade. Ja, find
i Blinden! Du vil se i Naade til den svage
Skabning, Du gav Liv og Tilværelse her paa
Jorden - og de faldne faldne Skabninger,
han nærmere sig med syndig Attraa, o, de
er ikke syndige end jeg - skank os alle
Tid til Omvendelse og Kraft dødt - væk
ikke for de Vildfare, at Du sendte Din Son
til Jorden og os Nogen saa besmittet, at han
ikke ved Kristi Hjælpighed kan renses, ved
hans Fæder felles for evig Torden mellem.

4 December

Da Lysten til at rejse til Faraar
vedbliver lige stærk, og nu den Tid
ikke er fjer, da du maa gøres Thid
i den Anledning, maa jeg være betænkt
paa at møde den Mand's Opposition,
jeg meest kunde ønske stent for mit
Ønske. Jeg aner at Møgen vil bekæmpe
sanne Reine saa kraftigt, at det kan min-
ligt herte mig hans Venkab, og kommer

129.
 Is saa høit, og kommer j sa tilhøge lige
 saa klog, som j veiste, ligesaa død, ligesaa
 halv, ligesaa røklav - var da Mr. Nielsen
 for dybt betelt, om den kastede mig en
 af vare gemialeste Mænds Interesse.
 Dog, blev han ved paa mig derfor di j
 ringeagtede hans Qaad, da var det sig
 egentligt ret villigt, Wn det ligge sig
 ikke i noget Menneskes Eane: at komme
 forvidsee det Indtryk, som en skjønnere
 Natur, og en kraftigere Fortids Levning-
 ges af Kunstsager, ville give. Det vil
 j rige at forestille ham og det vil han
 maaskee gaa ind paa, og det kan saale-
 des alligevel gaa af: Mindelighed.
 Skulde j af Svaghet spejle mit kjæreste
 Onkel, fordi j mangler Med til at træde
 en eneste Mands Mening, selv om den
 var saa den vægtigste. Jeg bliver af Glæde
 ved Tanken om at herise fremmede Lande,
 og j kan vel naa en saadan Glæde,
 som en anden, som ligge indenfor mine
 Grændser, lad mig dog nyde derne.

senere Nissen og Tralden.

Sine to Venner interessere mig vel
begge, men i meget ulige Grad. Tidligere
vare de set for mig, thi begge have de
sæde Klæde og græde Klæde, men efter
haand som j betragter dem, seer j
mere og mere Forskjellen. Nissen, der
hører til Klæde, gaar jo vel endy til
Thi det giver sig tilkjende ved tusinde Spille-
per, og har han end: gamle Dage haft
Beliggenhed over Gaarden, hvor han var,
saa er han dog nu langt mere smuk
med til, og frister ved Julegrad en kær-
mendig Gæstens Tilværelse som Bajade.
Man lever jo virkelig endnu paa en Tid,
hvor alle sine herligere Thibekke staa
som sørgelige Spejle, og hørde vel ved
sette sit hie netop interessere mig, men
nei! Thi det, hvad en Tid, der tryk de Stæver
over Jule og Jetter, har lystet ved at optage
maa i det være den mindst praktiske
Dag. Skulde nu Nogen finde en Melis-
i den Mængde Tegninger j har gjort af
saa mange Værelse, og netop anriist Bely-
i Makkelsen, i Mnet, kort, i min Stue,

131
 Da vil han ved at see disse Ting let finde,
 at det beständig er Balthersold og ikke
 Nissen, selv den, hvor det skulde være den
 sidste, som J. E. hvor han fødtes Mester,
 hvor han siden gaa Stude o. s. v. -
 Bjergetor, Kleipelt, Balthersold - det er
 mine Venner, i den et seer i Kisten
 repræsenteret, naar i tænker paa den
 Anseelse, hvori Smeder stod hos sine
 Fædre, Smeden, der forfærdigede de høje-
 lige Vaaben og tillige de dyre Smidte.
 Faldene var fæste Smede og længe til
 bage i Middelalder se i ogsaa ikke alene
 Vaaben som Tjefing i Middelalder, men
 ogsaa Kunstværker som Færdig Bøjning
 men i Lige delige Guldhaver indgaa
 fra deres Værksteder. Naar de ere Nor-
 dens Oldes Kunstnere med Værd og slant
 som som Thorvaldson blandt os, da have
 de ogsaa krav paa Kunstnerens Deltagelse.
 Men ligesom Thorvaldson stod saa høit, at
 man imod ham slet ikke kunde føle sig
 som Kunstner, saaledes blev heller aldrig
 Valand som Skikkelser, der stod for mig i
 disse mine vagne Drømme, men det

blev de smaa dagstj. Tinsind kjæstene,
 som mere lignede mig stæklende Mjæ,
 hvis hoi. Med og dristige Drømme
 en engang ere stæklende. Det Forsagt, det
 Skj. har for mig noget høist Tiltrækkende,
 i elsker det i Ljvet og følger med Dalt
 gelse selv den arme. Skripturder til det den
 minke Klude, hvor den finder Fred. Det er
 ikke af nogen saa edel Bæveggrund som
 Beskedenhed, nei, det er et vist Behag i
 det Middelmaadige, en indre Nødvendig
 hed til et ¹⁰⁰ Barmen slaaet med et Skjæ
 kenne paa hvilken Vis, i saa end maatte
 valge. Det er indre Bitterhed, thi i følger
 det som en Følge af Mangel paa Med
 selv i Tanken, hvorved der altsaa aldrig
 kan blive Tale om Fornødtet, o! naar
 det bare ikke maatte se ind som Ljst til
 at spille Martyr, Misgjinst, M L Andersen
 o s v af den Slags. Men i dem nok læng
 fra Tepten: Smætteløse, om hvilke
 i ikke vil sige mere, end at det forekommer
 mig som om det Oudo, man tillegges
 som bærer Spore af: at det er tillagt dem

af en from kristelig Tross, men egentlig
ikke som noget der var tilstede som abso-
lut Guds alverden i Heden. Navnet:
Trold anvendes endelig ogsaa paa din store
Skimmel, der har slynges pædige Hæde
med hinanden, med Kirken ^{af det Menighed} og indrettet
andre Voldsomheder en Geng, som der har
j det ikke tallet og vil kun sige, at de
behage mig ikke til daglig Omgang.
Særlig vil j kun hævde, at j aldrig
Gud være levende! har været som praktisk
egalteret, at j har en seet det fornæstet,
at hilde mig selv ind: at j været en
Slags Tro paa saadanne Verne, ja vel end
og havde seet dem ved en og anden Leilighed,
nei, j havde alt af den Slags, og synes:
at hvad er af en Randsverden, om ikke møder
til at antage og tro, som sig omme as ved
forkænte, maa behandles med mere Værdi-
hed, end som saa: at det har tjene til be-
hageligt Skjæmt, halvt alvorligt og halvt spøg-
se, i hvilket som helst Selskab, det skal
være.